

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

Index Rervm, Et Sententiarvm Memorabilivm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

INDEX

RERVM, ET SENTENTIARVM MEMORABILIVM.

A	A
Abbas.	Actio.
Abbas à conventu, seu Capitulo eligendus est Lx. n. I. Abbas non habet territorium. x. n. 3. Abbas iurare debet de calumniâ. LIX n. I. Et in animam maioris partis conventus ibid. Abortus. Abortus causam dâns, etiam fetu nondum animato, Iure civili puniatur. CCXXXIV. Abortus poena vario est, iuxta delicti qualitatem. ibid. In quibusd. capitis supplicium. sec. Canones homicida censetur, abortum procurans fetu animato, ibid. Absens. Absens, quantumvis reus, regulariter non est condemnandus. CLXXV. n. I. Fallit in eo, qui citatus contumax est. ib. n. 2. Accusatio. Accusatio quid sit, describitur. CCXXXV. I. n. I. Accusare invidiosus nemo tenetur. ibid. Fallit in quibusdam. ibid. Maiores à minoribus non accusantur, CLII. n. 2. Condemnatus non accusat accusatorem suum. ibid. Mulier secundum leges civiles, maritum suum de adulterio non accusat. CLII. Frater fratrem de magno crimine non accusat. Excipe hæresin. CLVI. n. I. & 2. Accusatore non probante absolvitur reus. CLVII. Fallit in quibusd. casibus. ibid.	Actio secundum Canones ex nudo pacto datur. CLXXX. n. I. Actio in simplum rei persecutoria est: in duplum, triplum &c. poenales. CCXLVI. n. 2. Actio iniuriarum secundum Canones ad hæredes transit. CLXIII. n. I. Ex pluribus actionibus, una secundum leges civiles eligenda est. CXXXIX. Fallit in multis. ibid. Nomen actionis libello exprimere secundum Canones non tenemur, CLVIII n. I. Actus. Actus legitimi conditionem non recipiunt, usque diem. XXIV. n. I. Illorum diversa sunt species ibid. Exceptiones à priori Regulâ. ibid. Adulterium. Adulteris iure Canonico excommunicatio decreta est. Iura civili corporalis poena. CIII. n. I. & CCXLI. n. I. Adultera dotem amittit: & monasterio includitur. ibid. Eam accusare maritus omni tempore potest. CVI. n. I. Leges quinquennium definiunt. ibid. Adulterij poena est thori separatio. CII. n. I. Aliquando mors. CXXII. n. I. Clericus adulter deponitur, & monasterio includitur. ibid. Ædificium. Ædificium pecuniâ Ecclesia factum in alieno solo secundum Canones Ecclesia cedit. s. cap.

RERVM, ET SENTENTIARVM

randum leges solo. xxx. n. 1.
Affinitas.

Affinitas describitur. lxxxvi. n. 1.

Secundum leges contrahitur ex legitimis nup-
tibus etiam sine copula. ibid.

Secundum Canones vero etiam ex concubitu
illicito. ibid.

Cur gradus affinitatis aliter iure civili, quam
Canonico numerentur? ibi. n. 2.

Ager.

Per agrum alienum transire lex divina per-
mittit; humana vetat. ccl.

Nec ob id scandalizati olim Pharisei a dis-
cipulis Christi sunt. ibid.

Agrorum possessores convenit transire, &
delibationem fructuum permittere. ibid.

Alea.

Alea ludere convivi causa non est prohibi-
tum. ccxv. n. 2.

Alienatio.

Alienatio bonorum ecclesiasticorum non nisi
certis conditionibus permittitur. lli.
n. 2.

Alia solennitas iure Canon. alia iure civili
requiritur. xvi. n. 1.

Iuris Canonici plures sunt. ibid.

Alienatio fundi dotalis iuramento confirma-
ta secund. Canones valet; sed legibus re-
probat. lxxv. n. 1.

Alienare rem iudicij declinandam causa non
licet. cxlix. n. 2.

Alimenta.

Alimenta legati summi Pontificis prestan-
da sunt. xxvii. n. 2.

Similiter episcopo visitanti. ibid.

Ancilla.

Cum ancillis secundum leges civiles non con-
trahitur matrimonium. xciii. n. 1.

Appellatio.

Appellatio quid, & quotuplex sit. xiv.

Non suspendit excommunicationem absolu-
te latam. ccii. n. 1.

Suspendit tamen promulgationem, & decla-
rationem. ibid.

Et sententiam definitivam quoque. ibid.

In notorijs non admittitur appellatio. cxcix.
n. 1.

Iure Canonico a quol gravamine illato, vel
inferendo permittitur, cxcv.

Iure novo ab ea interlocutoria tantum, qua
vim definitive habet, & gravamen irre-
parabile. ibid.

A sententia episcopi bis tantum appellatur:
Iure civili semel tantum. cc. n. 1.

Appellationem tertiam ad S. A. Honorius
iii. improbat. ibid.

Nemo princeps rescripto suoteriam appella-
tionem permittere potest. ibid.

Appellatio secundum leges gradatim facienda
est. cxcvi. n. 1.

Fallit in pluribus causis. ibid.

Ad summum pontificem immediate Canones
permittunt. ibid.

A sententia episcopi secundum Canones ad
metropolitanum, vel Papam: secundum
leges vero ad iudicem secularem appella-
tur. cxcvii. n. 1.

Ad delegatum instituenda appellatio est,
quando alteri causam commisit. cxcviii.
n. 1.

Excipe, nisi totam causam alteri commisit
ibid.

Confessus crimen secundum Canones non
permittitur appellare. cxlix.

Nullius ad mortem damnati apud Germanos
appellatio permittitur. ibid. n. 3.

Excipe casum nullitatis, de qua semper
instituta querela potest. ibid.

Arbiter.

Arbitri vel sunt iuris, vel beneplaciti. Tit. xi.
Arbi-

Arbiter, qui cognovit de causâ suspicionis, illâ probatâ cognoscit etiam de principali secundum leges. CLXXXII. n. 1.
 Ex tribus arbitris uno absente alij duo secundum Canones procedunt. CLXXXIX.
 Arbitri sententia secundum Canones indistincte à partiibus approbari potest, & debet. CLXXX. n. 1.
 Coram arbitris causa recusati iudicii proponenda est. CXLI. n. 1.
 Arbitri terminum probandi causam recusatōnis præfigunt. ibid.
 Compromissum in iudicem, ut arbitrum secundum Canones valet. CLXXVI.
 Arbitrium rei, de quâ agitur, secundum leges iudex non potest suscipere. ibid.

B.

 Baptismus validè collatus non potest iterari. CCXXXV. n. 1.
 Aliqui ab hæreticis baptizatos denuo baptizandos esse censuerunt. ibid.
 Reiterans scienter baptismum, capitis reus est. ibid.
 Iure Canonico irregularitatem incurrit. ibid.
 Secundum baptismum scienter admittens per 7 annos penitere debet. ibid. n. 3.
 Episcopus, & presbyter baptismum reiterans deponitur. ibid.

Beguardi.

 Beguardorum error est, actum carnalem, quia natura inclinât, malum non esse. CCVII.
 Reprobatus est à Clem. V. ibid.

Beneficia ecclesiastica.

 Non dantur sub conditione, vel ad tempus. XXIV. n. 1.
 Plura habens, & de iure dubitans deserere debet. CCXII. n. 2.
 Benè meritis de Ecclesiâ ius patronatus, seu presentandi datur. CCXXXVII.
 Tempus presentandi pro laicis est quatuor;

pro clericis verò sex menses. ibid.
 Indignum presentans eâ vice secundum leges iure suo privatur. ibid.
 Quod sacri Canones non in laico, sed ecclesiastico patrono observant. ibid. n. 2.

Blasphemia.

 Blasphemia est convitium in Deum vel Sanctos dictum, tribuendo, quod non convenit, vel negando, quod debetur. CCXXVIII n. 1.
 Legiste extendunt ad maledictiam. ibid.
 Non eadem ubiq; locorū pena castigatur. ib.
 Antiquis legibus supplicium mortis constitutum fuit, & mox remissum. ibid.
 Aliqui præfides multâ pecuniariâ contenti sunt. ibid. n. 2.

Bona fides.

 Bona fides ad possessionem, & præscriptionem necessaria est. CXII. n. 1.
 Bona fides ad præscribendum ab initio tantum iure civili requiritur. CXVII. n. 1.
 Contrarium sacri Canones volunt. ibid.
 Bonâ fide præscribenti secundum Canones datur actio, & exceptio. CXX. n. 1.
 Bona fidei contractus quis? xxx. n. 1.
 Non omnes contractus bona fidei, sed aliqui stricti iuris dicendi sunt. ibid. n. 2.

Bona temporalia.

 Qua in nullius bonis sunt, occupanti cedunt. CX. n. 1.
 Fallit in quibusdam. ibid. n. 3.
 Bona privatorum nulli Principi pro arbitrio suo usurpare licet. CXIX. n. 1.
 Multo minus ecclesiastica. ibid. n. 2.
 Bona Ecclesiæ sunt patrimonium Christi. CLXXII. n. 1.
 Illorum prælati sunt dispensatores. ibid.
 Bona damnatorum iure civili hæredibus relinquantur. CCXXXVIII. & CCXLIV.
 Excipe damnatos propter crimen læsæ maiestatis.

RERVM ET SENTENTIARVM.

Patris, veneficij, & similit. ibid. n. 2.
 Apud Gallos qui confisque les corps, confisque les biens. CCXLIV. n. 3.

Bona hereticorum secundum Canones publicantur. CCXLV. n. 1.

Bona hereticorum omnia apud Hispanos fisco regio inferantur. CXII. n. 1.

Bona clericorum ob h. resin damnatorum Ecclesia applicanda sunt, CCXLV. n. 3.

Bullare.

Bullare idem est, quod in fronte signari pro pena. CCXLIII. n. 1.

Qua pena iure civili prohibetur ibid.

In Gallia regno lili species candente ferro inuritur. ibid.

Characterem malefactoribus imprimi sacri Canones permittunt. ibid. n. 2.

De modo imprimendi. ibid.

C.

Charitas

Charitas vera, & supernaturalis ordinata est: Deum primo, post alios, & alia complectitur. CCXIII.

Servus charitati propria, secundum Canones non tenetur domini sui amorem preferre. ibid.

Nec subditi pro dominis suis in quolibet casu vitam exponere. ibid.

Aliud legibus civibus praecipitur. ibid.

Pro salute proximi spiritali damnum corporale suscipere tenemur. ibid.

Praepositi, & rectores animarum subvenire illis etiam in non gravi necessitate ex charitate debent. ibid.

Cessio.

Cessio in iure quid? XIII. n. 1.

Facta per clericum simulata praesumitur. ib.

Cessionem in Scholasticum fieri Gallorum leges vetant. ibid. n. 2.

Qui cessis bonis suis, secundum leges recuperare potest. XXV. n. 1.

Citatio.

Citatus comparere non tenetur, nisi de commissione facta delegato certus sit. IX. n. 3.

Citatio ad iudicium 20. dierum spatium pro deliberatione conceditur. CLXVII. n. 1.

Citatio non assignato termino cassa est. CLXI.

Contrarium sacri Canones observant. ib.

Qui contractum imit, ab illius loci iudice citari potest. CL. n. 1.

Clericus.

Clericus duplici privilegio Canonis, & Fori gaudet. XV. n. 1. & CLXIII. n. 3.

Cui non licet renunciare. XV. n. 1.

Nec contraria consuetudine amittitur. CLXIII. n. 3.

Clericus in iudicem non suum compromittere non potest. CXL. n. 2.

Nec in causa temporali laicum iudicem eligere. CLXIII. n. 2.

Clericus ex contractu forum sortitur. VIII. n. & CL.

Clerico non licet iudicium sanguinis exercere. CLXVIII. & CCXVI.

Committere autem laico potest. ib.

Clericis legum secularium studium prohibetur. XII. n. 1.

Certo modo permittitur. ib.

Arma non decent clericos tribus de causis. CXIV. n. 1. 2. 3.

Illorum arma sunt lacryma, & orationes. ibid.

Clericis testari de bonis labore, & industria sua acquisitis licet. XLVI.

De residuo proventuum Eccles. testari liberè leges Imp. non prohibent. ib.

Comes.

I N D E X

Comestalia.
Comestalia Clericis interdicta sunt. cccv.
 Compromissum.
Compromisso standum esse sacri Canonis vo-
lunt. clix. n. 1.
Compromissum iure civili non debet cum iu-
ramento fieri. ib.
Conatus.
Conatus actui externo vitioso proximus ean-
dem cum perfecto poenam meretur. ib.
Pueri, aut puella pudicitiam attentans, &
ab extrinseco impeditus eodem, quo, qui
consummavit, supplicio punitur. ib. n. 2.
Concubinatus.
Concubinatus iure Canonico severe prohibe-
tur. xcii. n. 1.
Iure civili cortis sub conditionibus permitti-
tur. ib.
Consanguinitas.
Ad consanguinitatem probandam Canones
admittunt testes de auditu, & credulitate.
 lxxxii. n. 1.
Consuetudo.
Consuetudo est ius moribus constitutum. xi.
 n. 1.
Qua rationabilis, & praescripta est, legem ex-
tinguit. ib. n. 3.
Cum de consuetudine dubitatur in foro sacu-
lari ius civile, in Ecclesiastico Canonicum
observatur.
Contractus.
Contrahentibus iure civili permittitur dece-
ptio usque ad dimidium pretij. xxxvi. n. 1.
Secundum Canones in rerum venditione, &
permutatione omnis deceptio vitanda est.
 ibid.
Crimen.
Crimen aliud publicum, aliud privatum est.
 cciii. n. 1.

Publicum ad omnium iniuriam pertinet. ib.
De privatis non permittitur cuilibet accusa-
tio. ib.
Omnne crimen secundum Canones infamas,
 ib. n. 3.

D.
Decima.
Decima non deductis impensis prestanda sunt,
 xx. n. 2.
Quod multis rationibus probatur. ib.
Ne consuetudo hic, sed sacri Canonis obser-
vandi. ib. n. 3.
Decurio.
Decuriones qui olim? xcvi. n. 1.
Coloniarum, & municipiorum Senatores a-
rant: item principes, seu capita cuiuslibet
ordinis. ib.
In castris decurio vocabatur, qui decem mili-
ribus praesesset. ib.
Defensio.
Defensio est iuris naturalis. cxiv. n. 1.
Clericis aequè ac laicis permessa. ib. n. 4.
Confessis in iudicio, aut convictis nulla defen-
sio superest. cxcix.
Delegare.
Delegatus est, cui causa committitur deciden-
da, vel exequenda. cxli. n. 1.
Delegatus à supremo principe subdelegare po-
test. cxcviii.
Delegatus proprium nihil habet. cxlviii.
Delegatus non necessariè est in dignitate con-
stitutus: sed eligere ex inferiori clero E-
piscopus potest. cxlv. n. 1.
Delegatus non debet causas ad delegantem
remittere. cxliv.
Delegare alteri, quod facere ipse nequeas iure
permittitur. cxlviii.
Nemo potest delegare, quia in sua non sunt po-
testate. cxcviii.

Dele-

RERVM ET SENTENTIARVM.

Delegatio ab in competenti iudice nulla est. ib.
 Non delegantur iure civili, qua desiderant
 causa cognitionem, & decreti positionem.
 CXXX. n. I.

Delegari secundum Canones causa ardua pu-
 ra 300. aureorum potest. CXLIV. n. I.

Causa appellationis secundum Canones dele-
 gari potest, reservata sententia prolatione.
 CCI. n. I.

Iudex ordinarius secundum leges audientiam
 causarum non nisi consiliarijs suis com-
 mittit. CXLVII.

Delictum.

Delictum, quasi derelictum, est declinatio a
 bono. Tit. XV.

Alij a crimine distingunt. ib.

Nemo secundum leges tenetur obviare delicto,
 aut defendere alium nisi subditus. CCIIV.

Contrarium iure Canonico docetur. ib.

Cui non impediunt peccatum & delictum,
 quando possunt, contra charitatem pec-
 cant. CCIIV.

Aliqui etiam contra iustitiam. ib.

Denunciatio.

Denunciatio triplex est, iudicialis, Canonica
 & Evangelica. CLXX. n. I.

Iudicialis duplex, publica, & privata. ib.

Per denunciationem evangelicam expeditur,
 qua illis remedia carent. ib.

Usus illius in corrigendo proximi quolibet de-
 licto cernitur. ib.

Contra potentiores debilibus asyllum est.
 CLXXI.

Denunciatio quorundam delictorum clericis
 precipitur. CXXXVIII.

Non permittitur legibus, nisi certis in crimi-
 nibus. ib.

Denunciari fas est Canones volunt. CLXXII. n. I.
 Qui eo nomine pretium accipiunt, excusan-
 tur. ib.

Divinatio.

Divinatio dicitur, quasi divinitus imitatio.
 CCXXXI. n. I.

Peccatum mortale est sola ignorantia excu-
 sabile. ib.

Divinatores demonum ope occultis produnt. ib.

Pena in Concilio Ancyrano constituta. ib.

Hodie videtur esse arbitraria. ib.

Legibus exiliij, & capitis poena decernitur. ib.

Divortium.

Divortium ius civile pluribus ex causis per-
 mittit. CII. n. 2.

Lata divorij sententia secundum Canones
 contra mulierem quasi contumacem, ni-
 hilominus ipsi iuramento statuitur. CV. n. I.

Donatio.

Donatio Ecclesie facta sub modo, etiam illa
 non impleto firma manet. XXXVIII.

Leges contra donatori concedunt vindica-
 tionem rei donatae. Ib. n. 2.

Dona propter sacros ordines non admittenda
 episcopo. LXXXI.

Duella.

Duella Clemens. V. sub poena excommunicati-
 onis vetuit. CXXIV.

Omissa excommunicationis poena Ioannes. XXI. I.
 prohibitionem confirmavit. ib.

Conc. Trid. poenam excommunicationis, pro-
 scriptionem bonorum, &c. constituit. ib.

Quod Greg. XIII. ad non solemnia duella ex-
 tendit. ib.

Antiquis Imp. legibus gymnici agones, & ludi
 prohibentur. CCXIV. n. 3.

Gladiatores postea, & cruenta spectacula
 Constantinus Imperator sustulit. ib.

Ecclesia.

Ecclesia in bonorum temporalium amissione &
 acquisitione minori comparatur. CXVIII.

Et instar minorum post quadriennium resti-
 tuitur. ib.

In integrum restituitur etiam cum praiudicio laicorum. cxxv. n. 1.
Ecclesia quicquid animarum salutis noxium est, abolere, & tollere potest. cxxviii. n. 2.
 Etio.
Ecclesia canobiarcharum non ab episcopo, vel quovis extraneo, sed à conventu, seu Congregatione fratrum facienda est. lxx. n. 1.
Electionis forma triplex est per inspirationem compromissum, & scrutinium. ib. n. 2.
Nec alia fingenda, aut usurpanda ib.
Eleemosyna.
Eleemosynam ab Usurarijs & raptoribus alienorum bonorum accipere licet predictatoribus, & confessorijs eorum nomine, qui spoliati sunt. lxxiii.
Emphyteuta.
Emphyteuta, qui triennio neglexit Canonem solvere, legum civilium permissa expelli potest. xxxv. n. 1.
Canoncs verò mora purgationem indulgent qua non prestita emphyteusi post exactum biennium amittitur. ib.
Emptio.
Imens rem alienam à iisico, restituere Ecclesia tenetur xviii. n. 1.
Quod em t. r. Ecclesie pecunia, Ecclesie est. xxxvii. n. 1.
Similiter qua pecunia pupilli minoris, aut militis emuntur, ipsis cedunt. ib. n. 2.
Imptium pecunia donata ab altero coniugum sit illius cuius est pecunia. ib.
Qui suo nomine aliquid mea pecunia emit, ius consequitur in illa. xxxvii.
Usurum comparata vendi, & laesit pretium restitui debet. ib.
Episcopus.
Episcopi apostolorum successores sunt. ccxxxviii.
Honor illis, & observantia debetur. ccxxxix.
Episcopus in omni loco diocesis sue non ex-

empto tribunal erigere potest. x. n. 2.
Episcopus iudex ordinarius est, & proprium territorium habet. ib.
Epi copis spoliatis omnia, & antea sententiam restituenda sunt. cxliii. n. 2.
Episcopus Ecclesie bona facultatem dispensandi habet. c. lxxiii. n. 1.
Episcopus è propria sede efficiens, aut comprehensens aut percutiens iure Canonico bonorum omnium confiscatione punitur, & in sup. excommunicatur. ccxxxix. n. 1.
Populus consuetus occidere episcopos suos, alieno subijcitur. ccxxxix. n. 1.
Excommunicatio.
Excommunicatio gladius est bonos à malo separans. ccxxxix. n. 1.
Non suspenditur per appellationem, sed secum executionem trahit. ccl. n. 1.
Publicationem, & declarationem impedire potest. ib. n. 2.
S. Ambrosius excommunicavit Imperatorem ratione criminis in suo territorio commissi. ccxviii.
Exceptio.
Exceptio est actianis, vel intentionis agentis exclusio. cxi. n. 1.
Alia facti, alia iuris. ib.
Exceptio bonæ fidei possessori iure Cano. datur. cxx. n. 1.
Etiā mala fidei possessori leges concedunt. ib.
Exceptio dilatoria excommunicationis secundum Canones in quacunque iudi. q. parte opponi potest. clxv.
Exceptio omissa in causa principali secundum leges in causa appellationis potest proponi. ib.
Qui proponit exceptionem peremptoriam def. et. in expensis condemnatur. clxvi.
Exceptio adulteri contra maritum secundum leges non prodest uxori, cum accusatur.

RERVM, ET SENTENTIARVM

fatetur ad poenam civilem. CLXVI.

Contrarium Iure Canonico fit. ib.

Facies.

Facies hominis non est stigmatum inurenda.

CCXLIII. n. 1.

Fama.

Fama sola sufficit ad vitandum excommunicatum. CLXXXI. n. 1.

Plenam probationem non facit, nec ad condemnandum sufficit. ib.

In civilibus causis addito teste plenam fidem facit. ib.

Falcidia.

Vnde nomen sumpsit LII. n. 1.

Vnam tantum filium iure civi habet. ib.

Falsitas, Falsum.

Falsitas est mutatio veritatis cum dolo, & damno. CCXL. n. 1.

Committitur scripto, dicto facto, usu. CCXXVII

Literarum falsitas varijs poenis castigatur. ib.

Gravitas personarum dignitate estimatur. ib.

Clerici literas Papa falsificantes degradantur, & Curia seculari traduntur. ib.

Licet falsus Papa literis utens excommunicatur: clericus autem deponitur. ib. n. 2.

Falsipena secundum leges in homine libero est deperatio, & bonorum publicatio; in seruo capitis supplicium. ib.

Iure civili non puniuntur, qui falsis instrumentis utitur. CCXL.

Falsam monetam percussens, & non absolvens, cum poenitet, immunis est. ib.

A crimine, & poena falsi absolvitur, qui dolo vacat, & tempori abstinet. ib.

Clericis, qui literas Francorum Regis falsificaverant, impressionem stigmatum Urbanus III decrevit. CCXLIII. n. 2.

Habens falsas literas intra 20. dies destruere debet, ut ab excommunicatione liber sit. CCXL. n. 2.

Fas.

Fas est lex divina, Ius humana. CCL. n. 1.

Transire per agrum alienum fas est, Ius non est. ib.

Filius.

Filius absq; consensu patris in iudicio stare non potest, nisi in certis quibusdam casibus. CLV. n. 1.

Filij naturales qui, & quomodo legitimentur? c.

Filij ex fornicatione nati a sacris ordinibus excluduntur. CCVIII. n. 1.

Nec si regulares fuerint, ad praelaturas admittuntur. ib.

Ex damnato concubitu nati secundum Canones non possunt eligi ad excelsos honores. CCVIII. n. 1.

Filij Hæreticorum successione, & bonis patris privantur. CCXIV. n. 1. & 2.

Fisus.

Alius legum civilium, alius Ecclesiasticarum: hic animæ, ille Reip. salutem intendit. CCXVII.

Fiscus.

Fiscus principis est, saccus imburseus bene, & male parva. XVII. & CCXIV.

Fiscum etiam Prelati Ecclesiastici habent. ibid.

Fiscus aliter publicatione bonorum hereditariis, &c. CIX.

Fiscus salvo iure creditorum, est heres bonorum, que a damnatis relinquuntur. CCXXVIII. n. 2. & CCXLIV. n. 1.

Fornicatio.

Fornicatio simplex antiquis legibus permittitur certis personis: a Leone Imperatore damnatur. CCVII. n. 2.

Omnis concubitus illegitimus iure Cano & divino prohibetur: adeq; lethale crimen est, in damnum proli. ibid.

N. 2

Forum

INDEX.

Forum.

Delinquens forum loci, in quo delinquit, for-
tuitur, non obstante quocunque privilegio.
CXIII.

Fallit in maioribus secundum leges ib.

Fur. Furtum.

Fures Canonum praescripto denunciandi sunt.
CCLXXII. n. 1. Donnuciant merceres datur.
ibid.

Fur cum telo deprehensus secundum leges im-
pune occiditur. ib.

Furtum aliter Theologi, aliter Iurisperiti
definiunt. CCV.

Furtum nec domino invito, nec in re propria
committitur. ib.

Qui servam alterius libidinis causa rapit, in-
ter fures non numeratur.

In solo usu, vel possessione rei aliena furtum
fieri potest. ib.

Furti poena apud Lustranos auricula abscissio
fuit. CCXLIII. n. 1.

Fruetus.

Fruetus deductis expensis dicuntur XX. n. 1.

Fruetus rei pignorat percepti sortem mi-
nuunt. XLI. n. 1.

Fallit in quibusdam casibus. ib.

G.

Gladius.

Gladius in domo domini non habet locum
CCXLVII.

Gladij supplicio Ecclesia non utitur. CCXVII.

Gladiatores.

Gladiatores etiam legibus Imp. prohibiti
sunt. CCXIV. n. 3.

Gradus.

Gradus cognitionum aliter ius civile, aliter
Canonicum numerat. LXXXIII. n. 1.

Iure civili singulae persona gradum faciunt.
ibid.

H.

Haeres.

Haereditas iure positivo tantum necesse-
saria est. XLI. n. 3.

Haeres filius secundum leges civiles unam tan-
tum Falcidiam habet. LII. n. 1.

Non implens defuncti voluntatem secundum
leges hereditate privatur. LIII. n. 1.

Haeres ex defuncti delicto secundum Canones
tenetur, quamvis ad eum nihil devenisset.
LIV. & CLXIII.

Causam non adita hereditatis edere non te-
netur. CXLI. n. 2.

Solvere debita relicta ex contractu, vel quasi
contractu debet. ib. & LV. n. 1.

Inventario facto secundum Canones ultra vi-
res hereditatis non tenetur. ib.

Aliud legibus constituitur. ib.

Haereditas secundum Canones pacto dari po-
test. XLIX. n. 1.

Haeresis.

Est error intellectus contra aliquem articu-
lum, vel sententiam fidei cum pertinacia.
CCXLV. n. 1.

Occultum virus, de quo accusare cuilibet per-
missum est. CLVI. n. 2.

Haereticorum bona confiscantur absque ulla spe
recipiendi. CCXLV. n. 1.

Confiscatio autem post sententiam condem-
natoriam facienda est. ib.

Haereticus.

Iure Canonico prohibentur. CCXIV.

Occisus in haereticis sepultura privatur. ib.

Homicidium.

Homicidium committitur facto, consilio,
mandato, & defensione. CCXXIX. n. 2.

Pro defensione rerum suarum cuilibet permitti-
tur. XLV. n. 1, & CXIV. n. 1.

Clericis aliqui non licere putant. ib. n. 2.

Patri

RERVM ET SENTENTIARVM.

Patri filiam in potestate sua constitutam, & marito uxorem in adulterio deprehensam occidere leges permittunt. ib.

Idemne iudici, & magistratui licitum ib. Clericum adulterum, & alios quoslibet vilis conditionis mariti arbitrio leges tradunt ibid.

Alium si necaverit, extraordinaria poena punietur. ib. n. 2.

De uxoris in adulterio deprehensa occisione alicui Theologi negant. ib.

Homicida secundum Canones censentur omnes, qui simul aliquem vulnerarunt, quis ex vnus tantum vulnere obierit. CXXI.

Animus occidendi ex genere telorum cognoscitur. ib. n. 2.

De plurium simul vulneratione Iulij Clari regula. ib. n. 3.

Homicidii poena in clerico secundum Canones est depositio, in laico excommunicatio, CXXIX. n. I.

Secundum leges supplicium capitis statutum est. ib.

I.

Ignorantia.

Ignorantia alia est iuris dubii, alia clari. CXXI. n. I.

Ignorantia inculcata tam iuris, quam facti secund. aliquos ad prescribendum in foro conscientia sufficit. ib.

Incendarius.

Incendarius dicitur, qui auctoritate propria incendit civitatem, domum, villam, &c. CXXVI. n. I.

Non una illi constituta poena est. ib. Damnum restituere tenetur, tres annos poenitere. &c. ib.

Qui cum dolo fecit, secundum leges igne crematur. ib.

Immunitas Ecclesiae.

Confugientes ad Ecclesiam non sunt per vim extrahendi. XXVI. n. I.

Dissensio hic Canonum, & legum. ib. Ecclesia indulgentiam aliqui accusant. ibid. n. 2.

Imperator.

Orbis totius olim dominus. I. n. I.

Illius potestas limitata. ibid.

Nullam de rebus Ecclesiae dispensandi licentiam habet. II. n. I.

Olim pio affectu de rebus Ecclesiae nonnulla ordinarunt. LX. n. I.

Impotentia.

Matrimonium solvit. CIV. n. I.

Ad explorandum triennij spatium conceditur ibid. n. 2.

Infamia.

Infamia est bona fama privata. CCXCVIII. n. I.

Alia facti, alia iuris. ib.

Iuris infamia etiam ex alieno facto oritur; in multis ex vili conditione. ib.

Infamis est, quem de crimine iudex condemnavit. CLII. n. I.

Quis arma contra patrem sumit. ib. n. 2.

Militia desertor. secundum Canones infamia notatur: sec. leges capite pleitur. CXLVII. n. I.

Non est infamis, quicumque peccat. CCXLVIII. n. I. & 3.

Omnis periurus ipso iure infamis est, & a testimonio repellitur. ib.

Infamia c. Infames. 16. Q. I. non inducit irregularitatem. ib. n. 2.

Ex iuramento promissorio non servato infamia nascitur. ib.

Præcurator secundum leges eligi potest, qui

- qui infamis est. CCXIX. n. 1.
 Iniuria.
 Subinde dicitur, quidquid non iure fit: alii-
 quando, quod iusto imponitur specialiter,
 quod contra alicuius honorem agitur.
 CLXIII. n. 1.
 Iniuria specialis verbo aut facto fit. ib.
 Iniuria actio secundum Canones ad heredes
 transit. ib.
 Inquisitio.
 Secundum Canones est remedium ordinarium.
 CXXIV. n. 1.
 Iudici Ecclesiastico in omni crimine permitti-
 tur. ib.
 Iudex inquirat vel ex officio, vel proprio motu
 CXXV.
 Iudex Laicus in certis tantum casibus. ibid.
 Interruptio.
 Interruptio est actus, quo usucapionis incho-
 atio continuatio rumpitur. CXXVIII. n. 1.
 Alia naturalis, alia civilis est. ib.
 Iudex.
 Alius ordinarius, alius delegatus. CXCIV. n. 1.
 Delegatus, nisi Principis sit. secundum leges non
 exequitur sententiam suam. ib.
 Iudex legum civilium prescripto prius de pos-
 sessione quam proprietate cognoscit. CXXXI.
 n. 2.
 Iudex appellatus non tenetur secundum Cano-
 nes litrem in contestatione audire, deinde in
 medio, & sine cognoscere. CI. n. 2.
 Iudex Laicus non potest in quolibet loco tribunal
 erigere. X. n. 4.
 Nec Iudicis Ecclesiastici negligentiam supple-
 re. CXXXVI. I.
 In causa communi laici, & clerici secundum leges
 laici iudex cognoscere potest. ib.
 Legum civilium permisso Iudex laicus de ha-
 rebus cognoscit. CXXXV. I. n. 1.
 Iudex laicus de questione spiritali secundum
 leges incidenter cognoscit. CXXXVI. n. 1.
 Quod in questione facti etiam Canones per-
 mittunt. ib.
 Iudex ordinarius propter suspicionem iure Ca-
 nonico recusatur. CXL. n. 1.
 Iudex loci, delinquentes in illo punit. CXXVIII
 n. 1.
 Iudicium.
 Summarie, & de plano iudicare quid? CXCII
 n. 1.
 Iudicii simplex forma iure Canonico lauda-
 tur. CLVIII. n. 2.
 In notorijs secundum Canones non servatur
 iuris ordo. CXXXII. n. 1. CXC. n. 1.
 Similiter in causis electionum, beneficiorum,
 decimarum, matrimonii &c. ib.
 In malefactis evidentibus absque iuris scienti-
 ate rei puniuntur. ib. n. 2.
 In notorijs nec accusator, nec testis necessarius
 est. CXCII. n. 2.
 Instantia iudicij secundum Canones non perit
 triennio, vel biennio. CLXIX. n. 1.
 Iuramentum.
 Aliud est iudiciale, aliud extraiudiciale. LXI.
 n. 1.
 Iudiciale multiplex. ib.
 In omni iuramento tacite conditiones insunt.
 LXXVI. n. 1.
 Non licet secundum Canones iurare per crea-
 turas, nisi quatenus invenitur expressum.
 LVIII. n. 1.
 At per quosdam creaturas iurare leges permit-
 tunt. ib.
 Iurare lege divina permittitur. ib. n. 2.
 In causa monasterij Abbas iurat de calum-
 nia. LIX. n. 1.
 Secundum Canones iurare debet in animam
 maioris partis Conventus. ib.
 Iurare de calumnia principalis persona tene-
 tur. ib. Fallit in pluribus. ib.

RERVM ET SENTENTIARVM.

In spiritualibus causis non prestatur iuramentum calumnia. LXI. n. 2.

In criminalibus secund. Canones non deferuntur iuramentum suppletorium probationis. LXII. n. 1.

Iuramentum purganda innocentia reo indifferenter offerri potest ib. n. 2.

Præter iuramentum veritatis, & calumnia, in iure Cauorico invenitur iuramentum malitia. LXIII. n. 1.

Cum iuramento promittere leges vetant, Canones permittunt. LXIV. ib.

Iuramentum de actu legis prohibito principaliter in favorem iurantium secundum Canones servandum est. LXV. n. 1.

Cum de iuramenti valore agitur, non civile, sed Canonicum ius attendimus. ib.

Iurantem, ne seruet, difficultas, & negotia excusant. LXVI. n. 1.

Secundum leges Deum auctorem habet. ibid. n. 2.

Iurisdictio.

Iurisdictio Ecclesiastica sine Episcopi consensu non prorogatur. VII. n. 1.

Leges vero absolute permittunt ib.

Iurisdictio delegata per solam liti contestationem legum permissu confirmatur. IX. n. 3.

Secundum Canones sollicitatio sufficit. ib.

Iurisditionem non dat consensus litigantium. CXLII. n. 2.

De iurisdictione sua ipse iudex cognoscit. CL.

L.

Laicus.

Laicus in personas, & res Ecclesiasticas nulla potestas competit. II. n. 1. & 2.

Nec delinquentes clericos iudicare, aut punire regulariter possunt. ibid.

Legatus.

Legatorum tria genera sunt. XXVII. n. 1.

Legatus Principis, Imperatoris, aut Fisci expensis alendus est. ib.

Alio modo summi Pontificis excipiendi sunt. ibid.

Legatum.

Legatum rei aliena secundum Can. iudistincte non permittitur. XCVIII. n. 1.

Aliter de eo leges disponunt. ib. n. 1. & 3.

Legitimi.

Iure Canonico continentur nati ex matrimonio bona fide contracto. CI. n. 1.

Contrarium legibus definitur. ib.

Legitimos facit matrimonium subsecutum. C. n. 1.

Legitima.

Legitima portio qua sit. LVI. n. 1.

Pro regionum diversitate diversa est. ib.

Filijs iure naturali debetur. ib.

Pro illa consequenda per parentes alienata revocari possunt. ib.

Libellus.

Libellus accusationis reo dandus est pro deliberatione. CLXVII. n. 1.

Tempus arbitrio Iudicis relinquitur. ib.

Libellus etiam absentibus mittitur. CIXVII.

De libello famoso condemnatus infamis est. CCXLII. n. 1.

Eadem est pena infamati, cum libellus veritati consonat. ib.

Libelli famosi, scriptura, pictura, in aliorum infamiam à Carolo V. Imp. vetantur. ibid.

Inveniens aliquid ex predictis abolere tenetur. ib. n. 2.

Infamator per literas aliove modo secund. Canones flagellatur. ib.

Ausus in Ecclesia penere excommunicatur. ibid.

O

Libert

Liberti.
Liberti quanam? xxiii. n. 1.
Eorum tria genera. ib.
De obligationibus illorum. ibid. n. 2.
In Ecclesia liberti multa specialia servantur.
 ib. n. 1.

Lis.
Litis contestatio est fundamentum iudicii.
 cviii. n. 1.
Prescriptionem impedit. Iure Canon. ib.
Liti offerens se Iure civili condemnatur, quia-
si possessor rei, de qua agitur. clx.
Litium abundantia odiosa. clxxi. n. 1.

Locatio.
Locator elapso tempore, cui vult, domum
suam locare potest. xxxiv. n. 1.
Ex Canonum statuto scholares antiqui novis
in locatione preferuntur. ib. n. 2.

M.
Maleficus.
Maleficus specialiter est qui pacto cum dam-
natis spiritibus iuro, illorum opera aliis
damnum infert. cxxxv. n. 1.
Qui res Ecclesie invadunt, malefactores vo-
cantur. cxix. n. 2.
Coram Ecclesiastico iudice conveniri possunt.
 ibid.

Mater.
Lactare per se filios suos tenetur. xcvi. n. 1.
Matrona nobiles legibus excipiuntur. ib.
Alia quoque aliis ex causis. ib.

Matrimonium.
Matrimonium coram parcho proprio, &
testibus contrahendum est. lxxxviii.
 n. 1.
Inter eos, qui simul habitant, & familiares
alunt, secundum leges presumitur. ib.
Servis Ius civile non permittit. xciii. n. 1.
Inter ignaros servitutis nullum est. ib. n. 3.

Matrimonium nefarium quod? xcvi. n. 1.
Impedimentum ex illicita desponsatione.
 lxxv. n. 1. & lxxxv.
Impedimentum publica honestatis. ib.
Impedimentum frigiditatis. cliv. n. 1.
Impedimentum affinitatis. lxxxix. n. 1.
Vnius ad id testimonium sufficit. ib.
Consanguinei impedimentum indicare tenentur. ib.

Inter tutorem, & pupillam valet. lxxxv.
 n. 1.

Nec poena, nec arrha promissio secundum Ca-
nones valet. lxxx. n. 1.

Inter valentes loqui verba ad contrahendum
requiruntur. lxxxvi. n. 1.

Surdi & muti contrahere possunt. ib. n. 2.

Matrimonium solvitur a tertio coniugum
continentiam vovente. xciv. n. 1.

Merum imperium.
Merum imperium describitur. iv. n. 1.
Eius species, & gradus. ib.

Delegari sec. Canones potest. ib. n. 2.
Secundum leges quoque, in quibusd. casibus. ib.

Metus.
Metus in genere quid? lxxxiv. n. 1.
Alius gravis, alius levis. ib.

Gravis metus matrimonium irritat. ib.
Idem hic utriusque iuris sensus. ib.

Monachus.
Nihil proprium habet. lxxiv. n. 1.
In delata sibi hereditate filiosam. compara-
tur. li. n. 1.

Secundum leges servo potius. ib.
Monacham carnaliter cognoscens clericus de-
ponitur, laicus vero excommunicatur.
 cxxiii. n. 1.

Consecratam DEO virginem etiam matri-
monij causa arcentans sec. leges capitali
poena plectitur. ib. n. 2.

Eius, qui ascetricam, aliamve religiosam se-
minat.

RERVM ET SENTENTIARVM.

minam rapuit, aut corruptis, bona religio-
so loco addicenda sunt, ipse periculum ca-
pitis subit. CCKLIV. n. 5.
Ascetia cum rebus suis tutiori monasterio
reddenda est. ib.

Mora.

Mora generatim quid? XXII. n. 1.
Non sic repta secundum leges. ib.
Secundum Canones vero in tarda decima-
ram solutione contingit. ib.
Nec non in alijs quibusd. casibus. ib.

Mulier.

Mulier non potest esse arbitra, nec Magistratu
fungi. CLXXIV. & CLXXVII.
Nec vlla ambidextra sit. ib.
Apud Gallos Regina iurisdictionem ordina-
riam habere creditur. ib. n. 2.
Mulier iure hereditario succedere in iurisdic-
tione potest. CLXXVI.
Mulier Anglia regno 14. annis praesuit. ib.
Mulier rapta secundum leges non potest nu-
bere raptori suo. LXXXIX. n. 1.
Quod tamen Canones permittunt. ib.
Mulier intra tempus luctus secund. leges non
pot. ad secundas nuptias transire. XCII. n.
1. sec. Canones vero potest. ib.
Mulieri, cuius maritus abest, post elapsum
quinquennium aliter nubere leges permit-
tunt. LXXXVI. n. 1.
Canones vero certum de morte nuntium re-
quirunt. ib. n. 2.

Multa.

Multa pecuniaria imponi ab Episcopo po-
test. CCXX.
Qua p̄s locis applicanda. ib.

N.

Natura.

Contra naturam est omnia luxuria actus, qui
humanam generationem impedit. CCXXI.
n. 1.

Illius + species numerantur. ib.
Committerens peccatum contra naturam se-
cundum leges morte punitur. ib.

Necessitas.

Necessitas non habet legem, sed legem facit.
ECL. n. 1.

Quod illicitum erat, facit licitum. ib.
Negligentia.

Negligentia reum operis consecuti facit.
CCXII. n. 2.

Nullitas.

Nullitas sententia actorum inspectione co-
gnoscitur. CXCIX. n. 3.

Qui bis appellavit de nullitate tertia senten-
tia conqueri potest. CC. n. 2 & 3.

O

Obedientia.

Obedientia in milite cum primis exigitur +
iustus in mortem ibit. CCXLVI. l.

Obligatio.

Ad impossibile non extenditur. CCIV. n. 2.

Non subditus secund. leges non tenetur alte-
rius damnum impedire. ib.

Iure Canon. obligantur omnes, qui impedire
possunt: officiales insuper ad compensatio-
nem damni tenentur. ib.

Opinio.

Est regula ambigua. CCXII. n. 2.

Opinio non quaelibet in praxi sequenda, sed
in multis securior. ib.

Otto.

Otto Episcopus Augustanus transactioni Re-
ligionis in Conciliis Augustanis viriliter
obstitit. CCXXXV. l.

P.
Pactum.

Pactum nudum quod? xxvi. n. 1.
Iure Canon. obligationem, & actionem parit. ib. Item Iure civili in quibusdam casibus. ib.
Pactum de futura hereditate Canones admittunt. xlix. n. 3.
Pactio mutua, ut qui supervixit, haeres sit, à Iure civili reprobatur, ib. n. 1.
Pactum iuratum de non succedendo in hereditate recipientis pactum secundum Canones valet. l. n. 1.
Iure civili verò irritum est. ib. n. 2.
Pallium.
Pallium Archiepiscopale & Patriarchale describitur. lxx. n. 11.
Parens.
Parens filios suos etiam ex nefario concubitu natos Iure Cano. alere tenetur. xcvi. n. 1.
Quod leges non permittunt. ib. n. 2.
Inter patrem, & filium in quibusdam casibus esse potest. cli. n. 1.
Parentum consensus in matrimonio filiorum sec. leges requiritur. xc. n. 1.
Iure Canon. aliter statutum est. ib.
Pater invitam filiam secundum Canones non potest maritare. xci. n. 1.

Parricidium.

A parentum eade nominatum in quibusdam ascendentibus & descendentibus locum habet ccxxxi. n. 1.
Pœnam parricidis nullam Solon constituit ibid.
Iure Canonico multiplex decreta est: certa quoq; legibus civilibus. ib. n. 3.
Parricidij actio non praescribitur, sed perpetua est. ib. n. 4.

Patronus.

Patronus olim dicebatur respectu clientum, & manumissorum. ccxxxvii.
Hodie patronus est, qui propter eximium beneficium Ecclesia praestitum ius habet ministris, seu beneficiatos nominandi. ibid.
Pecunia.
Pecunia non numerata exceptio etiam post biennium sec. Canones opponi potest. xlii. n. 1.
Contrarium legibus statutum est. ib.
Periurus.
Periurus in iudicio secund. Canones infamis est. lxxvii. n. 1.
Secundum leges non punitur. ibid.
Pignus.
Vnde illi nomen. xvii. n. 1.
Rerum sacrarum pignoriatio quomodo licita? ib. n. 2.
Leges civiles vixant. ib. n. 3.

Pœna.

Pœna alia sacri, alia profani iuris sunt. ccxvi. n. 1.
Octo pœnarum genera olim Romanis usitata. ib. n. 3.
Pœna Ecclesiastica animum potissimè, civiles bona externa respiciunt, ccxvii.
Pœna pro occultis nulla humanis legibus constituta est. ib. n. 2.
Pœna separationis à thoro propter adulterium extenditur ad suspicionem violentam de adulterio. &c. ccxli.
Ad totam pœnam secund. leges obligatur, qui sub pœna se daturum promisit. xxxi. n. 2.
Pœna sanguinis Ecclesia abstinet. xxxix. & ccxvi.

Ponit.

RERVM ET SENTENTIARVM.

Pontifex.

Sumptibus pontifex potestatem suam à Deo immediatè accipit. n. 1.

Solus maiorum pralatorum Iudex est. CCXVIII.

Aliquando sententiam sanguinis fert. CXLVIIII.

Clerico licentiam agendi causam sanguinis dare potest. ib.

Positio.

Alia est positiva, alia negativa: hac triplex, facti, iuris, & qualitatis. CLXII n. 1.

Negativa: & improbabilis Iure Canonico admittitur, civili rejicitur. ib.

Positio ad relevandum ab enere probandi inventa est. ib.

Possessio.

Momentanea causa possessionis qua? CXCV. n. 3.

Missus in possessionem Iure civili statim possidet: Iure Canonico autem post annum primò. CXI. n. 1.

Qui amisit possessionem, annum habet, quo retrahat. ib. n. 2.

Possidet secundum leges, etiam, qui mala fide possidet. CXII. n. 1.

Duo in solidum possidere possunt, unus civiliter, alius naturaliter. CXXXI.

Possessorium recuperandi possessionem non datur Iure civili, nisi contra deiectorem, mandantem, vel ratum habentes. CXIII. n. 1.

Iure Canon. datur contra quemcunque. ib.

Postliminium.

Est ius amissa rei recuperanda ab extraneo. CXXX. n. 1.

Postliminio reversis datur res ipsa intra quadriennium. ib.

Potestas patria.

In causis spiritualibus non admittitur. CLV.

Prelatus.

Prelatus non est dominus bonorum ecclesiasticorum. CLXXIII. n. 1.

Aliando, vel dissipando Ecclesia sua bona penas incurrit. III. n. 2.

In causa Ecclesia sua procuratorem constituere potest. CLXXIII. n. 1.

Prelatus ecclesiasticus iudicium sanguinis alteri committit. CXLVIIII.

Præscriptio.

Præscriptio quid sit? CXV. n. 1.

Longa & longissima secundum Canones non differt. ib.

Ad eam bona fides requiritur. CXVI. n. 1.

Quæ est annorum 30. vel 40. à legibus excipitur. ib.

In longissima præscriptione secundum Canones non requiritur titulus. ib.

Non valenti agere non currit præscriptio. CXXIX. n. 2.

Nec tempore pralati malè alienantis bona Ecclesia. CXXI. n. 1.

Præscriptione semel interrupta non est novus locus. CXVII. n. 1.

Lex de quadriennij præscriptione non habet locum in rebus Ecclesia. CXXIX. n. 1.

Iura habentia causam continuam vel discontinuam contra Ecclesiam 40. annorum spatio præscribuntur. CXXII. n. 1.

Crimina 20. annorum spatio secundum leges præscribuntur. CXXIII. n. 1.

Ecclesia secundum Canones contra præscriptionem non restituitur. CXXIV. n. 1.

Probatio.

In criminalibus evidens sit. CLXXXV.

Probatio nulla maior, quam propria confessio, & facti evidentia. CXCIX.

Pre-

INDEX.

Procurator.

Duplex est, iudicialis, & extraiudicialis. CCLIX. n. 1.
 Procuratoris munus olim vile ib.
 Procuratorem bona fama pro Ecclesia sua prelatum constituat. CLXXII.
 Procuratorem in rem pupilli non debent constituitur tutores, & curatores. CLXXIII.
 Mulier secundum Canones procuratoris officio non fungitur. CLXXIV. n. 1.
 Procurator iudicialis per litis contestationem dominus litis efficitur. CLXXV.
 Contra infamiam procuratorum exceptio prohibetur. CCXLIX. n. 2.

Prorogatio.

Quid & quoruplex? VIII. n. 1.
 Aliquando fit altera parte invita. CXLIX. n. 1.
 Eam leges litigantibus promittunt. VIII.
 Non habet locum, ubi per inquisitionem proceditur. ib. n. 2.
 Iurisdictio ordinarij secundum Canones prorogari potest. CXLII. n. 1.
 Secundum leges etiam delegati: ib.
 Ad legitimam prorogationem quid requiratur: ib.

Pubertas.

Ex annorum numero secundum leges sumenda est: sec. Canones vero ex habitudine corporis. LXXVII. n. 1.
 Puberem consensus esse, qui generare potest. ibid.

Purgatio.

In famia laboranti purgatio Canonica indicitur. CLVI.

Quatuor.

Quaternarius numerus in penis sacer est. CCXLVI. n. 1.
 Quadrupli pena iure civili maxima censetur. ib.

Nilominus ad decuplum aliquando extenditur. ib. n. 4.
 Divino quoque iudicio approbatur; & in damnis resarciendum sufficit. ib.
 Quatuor oves pro una restituere lex Mosaiica iubet. ib.

Raptor

Iure Canon est, qui non desponsatam; iure civili, etiam qui desponsatam abducit. CCVI. n. 1.
 Raptus fit, cum puella invita, vel venientibus parentibus ad libidinem complendam, vel matrimonium contrahendum vi abducitur. ibid. n. 2.
 Raptam, si ve duxerit si ve non duxerit raptor dotare tenetur. LXXXIX. n. 1.
 Condiciones ad raptum punibilem requisite. ibid.

Ratum.

Ratum habere non potes, quod nomine tuo factum non est. XL. n. 1.
 Imo in quibusdam sic. ib. n. 2.

Recusatio.

Iudex ordinarius secundum Canones recusari potest. CXL. n. 1.
 Recusare delegatum leges facilius permittunt quam ordinarium. ib. n. 2.
 Totum Collegium recusari posse aliqui consent. ib. n. 3.
 Recusatio scripto exhibenda est. CXLII.
 Recusans delegatum iudicem non tenetur secundum leges causam allegare. ib.

Religio.

Religio Christiana latius patet, quam Imperium Romanum. I. n. 2.
 Religiosus locus quis? LXVIII. n. 1.
 Apud gentes olim illatione mortui efficiebatur religio: osus. ib.
 Religionis pacem turbans in sacrali fore conveniri potest. CCXXVI.

Renan:

RERVM ET SENTENTIARVM.

Renunciatio.
 Renunciandi licentiam habens tenetur re-
 nunciare Dignitati, vel beneficio,
 xxv. n. 1.
 Ex nova causa tamen repetere potest. ib.
 Rescriptum.
 Rescriptorum plura genera sunt. v. n. 1.
 Rescriptum Papa, & Principis de litteris ul-
 tra unam diatam non extenditur. ib.
 In omni rescripto subauditur clausula, si pre-
 ces veritate mutantur. v. 1.
 Rescriptum Papa mala grammatica vitiat.
 vii. n. 1.
 Rescripta p. p. multorum per manus tran-
 seunt. ib. n. 3.
 Restitutio.
 Mala fidei possessor ad restitutionem semper
 tenetur. cxvii. n. 2.
 Restitutio rerum immobilium nullum legibus
 remedium constitutum habet. cxiii. n. 2.
 Spoliatus ante omnia restituendus est. cxvii.
 Spoliatus possessione beneficii sui restitutionem
 petit, nec obest illi exceptio tituli non le-
 gitimi. ib. n. 1.
 Restitutio in integrum quomodo faciendae?
 cxxv.
 Ecclesiis etiam post quadriennium petere re-
 stitutionem in integrum potest. cxxvi.
 In petenda restitutione in integrum per pro-
 curatorem non requiritur mandatum
 specialissimum. cxxviii.
 Reus.
 Non comparens edicti citatur. clxxv. n. 2.
 Absens interdum condemnatur. ib.
 Rex.
 Reges, & principes aliorum fraudibus obnoxii
 sunt. vi.
 Longa illis esse manus putantur. ib.
 Rigor.
 Rigor aequitati opponitur. lxxi. n. 1.

In legibus civilibus locum habet. ib.
 Alicubi iure Canonico reicitur. ib.

S.
 Sacerdos.
 Cum sibi spirituali fornicatus ab officio depo-
 situs iubetur peregrinando se ad
 penitere. cxxiii. n. 1.
 Sacerdoti publica, & solennis poenitentia in-
 iungi potest. ib.
 Sacriligium.
 Est rei sacra violatio. cxxv.
 Committitur tribus modis, in personam, lo-
 cum & rem. ib.
 Sacriligii poen. secundum Canones aliquan-
 do est excommunicatio. ib. n. 2.
 Aliquando multa pecuniaria. ib.
 Secundum leges vero capitalis, & arbitraria. ib. n. 3.
 Senex.
 Senes testificari tenentur. clxxxiv. n. 2.
 Anni 50. pro senio sufficiunt in quibusdam
 casibus. clxxxiv.
 Sententia.
 Alia est definitiva, alia interlocutoria. Tit.
 lxxi.
 Sententia definitiva scripto ferenda est.
 cvii. n. 1.
 Lata contra ordinem iuris non valet.
 cxcv. n. 1.
 Quod tres conformes sententiae definiunt,
 praesumitur iustum esse. cc. n. 1.
 Tot diversae sententiae, quot actionum species,
 erunt. cxxxix.
 Cum iudices discordant, secundum leges plu-
 rimum sententia valet. cxc. n. 1.
 Secundum Canones vero a ferenda sententia
 abstinendum est. ib.
 Sententia in personam procuratoris legum
 praescripto fertur. in pers. nam. do. ini.
 secund.

INDEX.

- secund. Canones. CLXXXIX.
 In Spirensi dicasterio in personam domini
 fertur excepta causa iniuriarum. ib.
 Lite nõ contestata non potest sententia defini-
 tiva ferri. CVIII. n. 1.
 Excipe causam matrimonij, summarias, &
 appellationis. ib.
 Sententiam in rem iudicatam transire quid?
 CXCI. n. 1.
 Lata contra matrimonium secundum Cano-
 nes non transiunt in rem iudicatam. CIX. n. 1.
 Et secundum leges quoque multis in casibus. ib.
 Contra sententiam, qua in rem iudicatam
 transiit, nemo auditur. CXCI. n. 1.
 Nec suam, nec successoris sui sententiam iudex
 revocare potest. CXCI. n. 1.
 Nec propter instrumenta recens inventa re-
 tractatur. ib.
 Sententia interlocutoria qualibet secundum
 Canones revocari potest. CXCI. n. 1.
 Interlocutoria precipiens aliquid dari, vel
 restituere non revocatur. ib.
 Sepultura.
 Corpora mortuorum vel in templo, vel ce-
 miterio sepelienda sunt. LXXIX. n. 1.
 Archiepiscopus cum pallio sepelitur. LXX. n. 1.
 Sepeliri quem cum ornamentis leges vetant.
 ib. n. 2.
 Sequestratio.
 Duobus modis fit, officio iudicis, vel ad instan-
 tiam partis. CLXVI. n. 1.
 Ante sententiam non est facienda, nisi in certis
 casibus. ib.
 Servi.
 Servi olim qui? XCII. n. 1.
 Eorum tria genera. ib.
 In Christo nec servus, nec liber. ib.
 Sodomia.
 Peccatum contra naturam est. CCXXI. n. 2.
 Clericus sodomita deponitur, vel in monaste-
 rium detruditur: laicus excommunica-
 tur. ib.
 Iure novo Pij V. presbyteri, & alij clerici ex-
 ercentes Sodomiam degradati statim se-
 culari potestati tradendi sunt. ib.
 Sed nec usu receptam esse Constitutionem,
 nec in conscientia obligare DD. censent. ib.
 Sodomita moribus horridis igne crematur.
 ib. n. 3.
 Dominio bonorum suorum excidunt, & se-
 parari divortio possunt. ib.
 Conatus quoque non leves poenas meretur. ib.
 Sortes.
 Sortiri est aliquid sorte capere. CXXXI. n. 1.
 Sortes alia divinatoria, alia consultaria, alia
 divinatoria. ib. n. 2.
 Divisoriae sortes utroque Iure promittun-
 tur. ib.
 In electionibus ad Dignitates, & officia ec-
 clesiastica nulla sortitio locum habet. ib.
 Per sortes inquirere furta, aliare crimina
 illicitum est. ib.
 Stigma.
 Stigmatum usus frequens apud Veteres.
 CCXLI. n. 1.
 Apud Thraces nobilitatis indicium fuit:
 apud alios ignominiae. ib.
 In militia tyrones discernit. ib.
 Constantinus Imp. in manibus permisit. ib.
 Stipulatio.
 Quid sit, describitur. XXXIX. n. 1.
 Alteri nemo secundum leges stipulari potest. ib.
 Iure Canon. permitti exempli patet. ib. n. 2.
 Stuprum.
 Est defloratio Virginis. CCVII. n. 1.
 Iure civili committitur etiam in vidua, &
 puero. ib.
 Stuprum in vidua, adulterium in nupta fieri,
 aliqui censent. ib.
 Virginem corrumpens Iure Canon. in uxore

rem accipere tenetur. CCXXIV. n. 1.
 Si pater volit pecuniam iuxta modum do-
 tis dabit. ib.
 Si corruptor reuocat, corporaliter castigatus,
 & excommunicatus in monasterium de-
 truditur ib.
 Hodie aliud non requiritur, quam, ut vel
 uxorem accipiat, vel debet. ib. n. 2.
 Stuprum vi illatum poena capitali punitur.
 ibid.

Subditus.

Nemo subditus proprie dicitur ratione con-
 tractus. c. l.
 Sed ratione domicilii habitationis. ib.

Substituere.

Iudex laicus alium sibi laicum iudicem sub-
 stituere potest. CXLIII. n. 1.
 Ecclesiastico id non permittitur. ib.

Successor.

Successor singularis conveniri coram delegato
 potest. CXLIX. n. 1.

T.

Testamentum.

Testamentum quid? XLIV. n. 1.
 Aliud est nuncupativum, aliud clausum, sive
 solenne. ib.
 In solenni 7. testes requiruntur secundum le-
 ges. XXXII. n. 1.
 Aliud iure Canonico definitum est. ibid.
 n. 2.
 Testamenta secundum leges non sunt alie

rius arbitrio committenda. XXXI. n. 1.

Testis.

Alius idoneus, alius suspectus. Tit. XII.
 Unus testis, nullus testis. CLXXXI. n. 1.
 In quibusdam casibus unus sufficit. ib. n. 2.
 & 3.
 Testis in testamento femina non admittitur
 a legibus. XIV. n. 1.
 In causis civilibus, indistinctè admittitur.
 ibid.
 Criminosi licet non condemnati à testimo-
 nio ferendo per sacros Canones reijciuntur
 CLXXXV. n. 1. & 3.
 Similes infames quicunque. ib.
 Parentes quoque in causa liberorum.
 ibid.
 Alicubi tamen Canones admittunt. ibid.
 n. 3.
 Cum de peccato agitur, senes testificare co-
 guntur. ibid.
 Senes, & valetudinarii domi sua rogari pos-
 sunt. CLXXXVIII.
 Examen testium etiam in criminalibus alteri
 secundum Canones bene committitur
 ibid.
 Testes iure Canon minus coguntur, quam
 iure civili. CLXXXI. n. 1.
 Inuiti ad testificandum cogi possunt. ibid.
 n. 2.
 Et Monachi aliquando. ib.
 Suspecti sunt, qui seipos offerunt. ibid.
 n. 3.

Thesaurus.

Thesaurus est vetus pecunia depositio, cuius
 non extat memoria, & Dominus ignora-
 tur. CX. n. 2.
 Inventus in meo mihi credit. ib.

P P

Tranla-

RERVM ET SENTENTIARVM

Transactio.

Est conventio de rebus dubijs. CCXIX. n. 1.
 De quocunque capitali crimine leges permittunt. XXXIX. & CCXIX.
 Excipe adulterij crimen. XXXIX. n. 1.
 Transactio de re spirituali, subiectione Ecclesia debita, & matrimonio dubio iure Canonico non permittitur. ib. n. 2.
 De beneficio ecclesiastico, si nihil temporale promittatur, fieri potest. ib.

V.

Vestigal.

Vestigalia publica dicuntur, qua Fiscus capit in portu, vel alibi. Specialiter, qua Principi, vel reip. portorii nomine penduntur. CCXXX.
 Causa exigendi est, commoditas viarum & securitas. ib.
 Solum principes regulariter imponunt. ib.
 Nova & insolita imponens secundum Canones excommunicatur: secundum leges exulat. ibid.
 In dubio communi & publico de iustitia tributi, negare licet. ib. cir. fin.

Venditio.

Venditor emptori secundum leges non tenetur rem venditam tradere, dummodo illi de damno caveat. XXXII. n. 1.
 Contrarium iure Canonico insinuitur. ibid.

Victus.

Victus victori in expensis condemnatur. CLXIV. n. 3.

Voluntas.

Voluntas punitur etiam non secuto effectu. CCXI.
 Ex corde, id est voluntate, exeunt peccata. CCXI. n. 1.

Votum.

Voto non obligatur secundum leges filius familias. LVII.
 Nec servus sine consensu domini. ib.
 Vxorum quoque vota aliqua à mariti consensu pendunt. ib. n. 2.
 Votum continentia invito coniuge nullum est. XCIV. n. 1.
 Votum continentia, seu monachismi professio matrimonium iure civile dirimit. ib.

Usura.

Est lucrum ex mutuo, qua mutuo. CCIX. n. 1.
 Usura iure divino, & Canonico prohibetur. ib.
 Aliquam leges permittunt. ib. n. 2.
 Usuram tollit lucrum cessans, & damnum emergens. ib.

Vulnus.

Cum plures simul vulnerarunt aliquem, ipsius occisi omnes secundum Canones censentur rei. CCXI. n. 1.
 Aliud fori civilis iudicium est. ib. & CCXII. n. 3.

KERVVM ET SENTENTIARVM.

Vxor.

Vxorem verberare leges non permittunt.

xcv. n. i.

Vxorum correctio à sacris Canonibus com-
mendatur. lb. n. 2.

Vxorem dimittere nisi causa fornicationis
illicitum. cii. n. i.

Vxorem de adulterio accusare post lapsum
quinquennij leges non permittunt.

Collegij Soci. 1552 Paderborn.
Anno 1558

FINIS

